

KSENIJA JOVANOVIĆ

Claudia

Spominjam se, mesto je živelo, večer pa je spregovoril z jesenjo. Hodil sem, ne sam in tudi ne v spremstvu, naproti obrazu raztrgane slike, gledal v gmoto luninega prekletstva in blodil, čakal, da vstopi veter, megla, dež, vseeno, samo da bi še enkrat zaslišal njen korak, njen glas, a ostal je le privid, bežno sem ga zaznal, bil je meglen. Ni bilo več treba izbirati besed. Prebledel sem. Ogledalo, ne, ona, ne, jaz, ne, ne, neee!!! Bil sem pijan, obseden, obseden z njo, vsaj mislil sem tako, in z vinom, rdečim kot krik absurdnega, kot bolečina, ki je neusmiljeno srkala človeške grehe, čeprav so nazadnje ostali nepopiti, obtoženi žalosti z našim nesmisлом trpljenja. Da, vsi smo poraženci, hodimo po poti, ki naglo izginja, ki pride, odide in čas postane nepričakovani konec, spotikamo se obenj, ker smo blazni, ker si to po tihem tudi želimo biti, želimo spraševati, nato preslišati odgovore, želimo si vsakdanjosti in hkrati biti drugačni. Vendar to ni mogoče, ali pač? Ničesar več nisem razumel. Znakazil sem ženski lik, tisti, ki me je pustil samega, znakazil zapis svojih utvar, dolgih kot roman, zapis svojega življenja, da, tako bi lahko poimenoval tudi oni večer. Stal sem na sebi, majhen, izdan s seboj in v sobi sto jazov, sto in nobenega mojega ali njenega, samo štiri stene in vsaka togo brezlična, brezdušna s svojo hladnostjo. Tistega večera je odšla in če malo bolje pomislim, je odšla že veliko prej. Ljubil sem, tega se zavedam ampak ne vem, če ravno njo, ljubil sem samo žensko, in če je to bila prava ljubezen, kaj je potem sovraštvo? Ona me ni ljubila, to sem vedel že na začetku najinih dolgih sprehodov, ljubila je tisto, kar lahko vidi samo omejena domišljija in morda me je to

še bolj vznemirilo kot njen odhod. Pravzaprav, kaj je bil smisel najine skrivnosti, ki sva jo tako skrbno gojila in obdelovala z razumom, in čemu bi veter še razpenjal nebo, če je lepota pri njej že zdavnaj razodeta? To sem se spraševal pogosteje, kot jo pogrešal. Takrat tega nisem opazil ali nisem hotel opaziti, hotel pa sem iz prostora, iz sebe, iz mesta, ker me je začelo utesnjevati, dušiti, kajti v urah, ki sem jih preskočil, se nisem mogel več prepoznati. Natočil sem še en kozarec vina, ga mahoma izpil in vse je v hipu postalo nepotrebno, čutil sem, da se spreminjam v shizofrenika, bolnika, čutil sem, da moram ven.

Pesmi je bilo konec in neopažen sem odšel. Bil sem svoboden in nejevoljen, bil sem nesrečen, ko sem gledal mimoidočim naravnost v oči, ko sem se bližal prvi izložbi, in takrat sem se spomnil na ljubo sestro, ki mi je pred časom pravila ravno o tem, kako je osamljena, izgubljena in nevidna. Mirno in spoštljivo sem poslušal njeno izpoved, ki me je sicer ganila, ampak zlepa si nisem mogel predstavljati, kaj mi je hotela povedati. Tega ji nikoli nisem priznal. Tako sem ondan, elegantno oblečen, s šarmom sveže maščevalnosti, zapeljal na ulico in misli so me priganjale. Spraševal sem se, ali bom zmoget, in ta "zmoget" mi je zvenel tako tuje, kot bi ga izgovoril prvič. Zavil sem v tisto smer, še sam nisem vedel, zakaj. Res, bila je tam. Večna bližina, ki se je nebogljenost izmikala večnosti, tako vidna v svoji stekleni nevidnosti. Odrinjen sem jo gledal, kako s tišino in porazgubljenim upanjem mično pleše njim, ki jim je sočutje tuje, tako minljivo, kakor ona. Nisem ustavil. Sovraštvo in ponos sta me gnala naprej. Peljal sem po mestnih ulicah, se oziral za telesi in lokali, zgradbami in parki. Iskal sem mejo zbranosti, ki bi me rešila pred otopelim, ohromelim, in hitrost me je vklenila v oblast. Mislil sem, da ne čutim ničesar. Kmalu zatem pa sem ustavil pred vogalnim lokalom in nekaj časa počakal v avtu. Pogled mi je zaneslo proti nebu in doumel sem, da ne delam prav. Bil sem depresiven. Ker me tisti večer ni zeblo, sem sedel zunaj. Naročil sem steklenico vina, se zadirčno oziral za natakarkem, kot da mu ne bi zaupal ali kot bi se mi mudilo. In ko sem takole osamljen v nekem krču čakal, da mi prinese naročeno, sem iz hlače potegnil žepni nož in pričel risati, ali bolje rezljati po belem prtičku, ki je zmečkan ležal na mizi. Risal sem hitro, risal sem podobo, svojo, ki mi je grozila, in ta podoba je imela pretirano velik nos in sestrine težke solze in natakarkjev osladen nasmeh, in v vsak del obraza sem skrbno vpisal po eno željo, ponekod tudi dve, le čelo je ostalo brez madeža. Ne vem, zakaj sem to počel, niti zavedal se nisem, koliko časa sem porabil za tega polresničnega demona, ki je navsezadnje bolj spominjal na osovraženo teto kot name. Segel sem po vinu, požirki so bili vedno daljši in žalost se je dokončno spačila, prišla telo k družini ostudnih ljudi, in kmalu sem tudi sam postal del nasutih neznancev. V gorah je začelo snežiti, sem pomislil in vstal. Če sem plačal, ne vem. Z nočjo, ki je žejna pila mojo kri in jo bljuvala po mogočnosti, sem blazen odpeljal nazaj v smer, od koder sem prišel.

Stala je tam, v črnem. Ona, ranljivo dete, ogrnjeno z modernimi čustvi, in s pretiranim ličilom požirala sence tujcev. Začutil sem – v dveh stvareh sva si

bila podobna, dihala sva svet brez cilja, hrepenela po nestvarnem, samo da je bila ona otrok z zaigranim imenom "ženska" in čudež mestnih ulic z oklepom samote in jaz le osamljen moški, gledalec, ki si je jemal pravico predrznega ocenjevalca njenega biti. Opazoval sem, kako je zibala ozke boke, trajala, in v tistem trenutku sem si jo zaželel. Imelo me je, da bi jo ugrabil, bil njen rešitelj, in ko sem takole, na pol živ, sam pri sebi razpredal o najinem begu in o uricah, ki bi nedvomno postale daljše od stoletja, se mi je slika nenadoma izmaknila ali pa sem si jo v blodnji samo predstavljal in je sploh ni bilo, ali pa je bila katera druga. Tokrat sem ustavil. Ločene misli skušal strniti v eno, tisto, ki sem jo znal živeti samo znotraj sebe in tudi tam so bile nekatere stvari nejasne, zločinske, zatajene pred rahločutnostjo in realnosti nepriznane. Najina smer se je strgala, ostal sem sam, gledal kapljice na dnu steklenice, hotel čutiti okus njenih ustnic, jo moral ogovoriti in zlovoljen ponavljal; naj odpeljem ali naj še malo počakam, naj odpeljem ali naj ... Bil sem nor. Spomnil sem se, da imam še nekaj alkohola, in brez premišljevanja zapeljal v park, ki je dišal po poletju. V želodec sem si vlival mazohizem, v katerega sem se zaljubil, in jeza, ki me je doslej oživljala, je zadremala na kupu banalnega, moj jaz pa s telesom drugega, osamljen, zavržen v nedoločenem, kjer je kmalu treščila tudi prazna steklenica zla. Težka glava mi je padla na volan, z dlanmi sem si sramotno zakril obraz in tujec je zaspal. Mižal sem in dohiteval svoj profil, da bi začutil oddaljenost uma, izrazito obremenjenega z njo. Tako sem mižal in venel. Park je zasmrdel in sam sebi sem se močno gnusil. Sanjal sem njeno oko, ki pada, roke, ki so v blatu tipale za očesom moje podobe, in vse se je vrtelo, in oko se je spremenilo v dojko, roke v črno listje, izstopil sem iz pasjih ust, in zopet se je zavrtelo, tokrat hitreje, bolj sunkovito, da nisem mogel več slediti. Mahoma sem vzdignil glavo in odprl oči. Čutil sem, da bom bljuval. Nagnil sem se skozi odprto okno, slabost se je stopnjevala, še zmeraj se je vrtelo in dišave dreves so me pričele motiti, vsak pisk ptice se je zdel nepravilno upesnjen. Nisem več dolgo čakal na signale organizma, ki se je neizčrpno boril proti samouničevanju, in si kazalec potisnil globoko v sapnik. Izbljuval sem tekoč, rdeč smrad in odpeljal. Peljal sem počasi, da bi se obvladal, peljal vzporedno z vetrom, in moram priznati, da mi je njegov dotik prijal, spominjal je na materinega, ki me je vedno pomirjal in uspaval, kadar me je obiskala nespečnost. Obraz sem imel star, utrujen in bel, noge so mi drhte,le, ustnice pa razpokane in izsušene. Bil sem dehidriran, zastrupljen, nespodoben za javnost in nesposoben za kar koli. Odločil sem se iti domov in da bi čim hitreje prišel, sem moral peljati po ulici, v kateri sem pred tremi urami videl njo. Ni me ganilo, obratno, zadovoljen z odločitvijo sem odtlej mislil le na kozarec hladne vode, kako jo bom izpil, kako bridko zaspal in na vse skupaj pozabil, pa vendarle ni bilo tako, zakaj vedel sem, da ni preprosto, samo tolažil sem se, bil sem čedalje bolj podoben sestri in tega sem se grozovito bal. Najprej je nisem mogel razumeti, potem pa me je bilo strah, da jo razumem predobro.

Ko sem bil že blizu doma in ko se mi je um rahlo zbistril, se je zgodilo nepričakovano. Naglo sem ustavil. Stala je pred avtom, prestrašena. Skoraj bi

jo bil povozil. Bila je kot duh z otipljivim telesom, bila je. Zbegan sem strmел vanjo, nato besno izstopil, bil osoren, svojevoljen in napetih živcev, kar mi ni bilo podobno. Poznali so me namreč kot tihega, delavnega in poštenega možakarja. Plemenitega, urejenega in poduhovljenega, ki se nikoli ne pritožuje in ki ne sme imeti svojih težav, ki se zavzema za druge, jim pomaga, ki je druga mati Tereza, ali bolje, kapelica za izpovedovanje grehov. Jezil sem se bolj zaradi sebe kot zaradi nje ali zaradi tega, kar se je zgodilo, hkrati pa bil vesel, da jo vidim, čeprav na tak način. Spominjam se, primitivno sem jo ozmerjal s kokošjo, ovco, trotom, tudi preklinjal sem na ves glas. Mučenica ni rekla besede, skoraj spoštljivo poslušala moj izbruh, kar me je presenetilo in njena nerodna molčečnost me je povsem pomirila. Živa je, sem pomislil in ko sem končal z amatersko nasilnim, meni sproščujočim nastopom, me je pogledala s pobožnimi očmi in videl sem punčko z nesrečnim koncem, videl obraz, ki ni imel kaj dosti povedati, le to, da si jo lahko sposodim in ji za sposojeno plačam. Ni me motilo, to sem tudi storil. Sposodil sem si jo. Prisedla je in že sva se peljala proti hotelu, kjer naj bi se te reči dogajale. Pozabil sem na slabost in kozarec vode, pozabil na vse, o čemer sem prej tako vneto razmišljal. Med vožnjo se nisva pogovarjala, povedala mi je le, da imava uro časa in da jo moram potem pripeljati nazaj. Vprašal sem, če je v uri všteta tudi vožnja tja in nazaj in se na ves glas neumno zarežal. Z besedami je bila previdna, kot bi me imela na sumu, da sem mafijec, morda zaradi moje izbrane obleke ali športnega avtomobila, ki sem si ga tisto noč sposodil, ali pa zaradi skrivnostno prezirljivega nasmeška. Kratkoterminalno mi ni zaupala in tega ji nisem mogel zameriti. Bil sem omotičen, trgal se mi je značaj neznanega, polagoma se izlil v drugo dušo, tako rekoč svet mrtvoplešočih teles. Ustavil sem na skoraj nekakšnem gradbišču in začudeno strmел v zgradbo, ki je stala na najini levi. Vprašal sem, če sva prišla prav, v upanju, da odgovor ne bo pritrdilen. Prikimala je in zapeljivo izstopila. Sledil sem ji. Zaigrala je vlogo odrasle, toda redkobesednost je objemala krhkost, se družila z nikomer, kot bi hotela ubežati ali zabrisati to pobožno otroškost. Ne, to ni bila vloga odrasle, kasneje sem spoznal, da je bila le njena. Igrala je, četudi sebe.

Ko sva vstopila, mi je bilo žal, da sem se tako odločil. Moral bi iti domov. Pred nama ni bilo nič vidnega, samo globoko dihanje lutk. Česa takega si zdaleč nisem mogel predstavljati. Zlomilo me je. Zakaj takšni pogledi, nočem jih brati, ne zmorem jih, sem si nerazločno jecljal in koval načrt, kako najhitreje pobegniti. Nisem hotel dalje, bežal sem v svoj del narejenega, se oziral po neresničnem, da bi zamenjal večer, da ne bi bil tam, nikoli, in že sem stal pred stopnicami groze. Skrbno me je prišla za potno dlan, kot bi razumela, in ubogljivo sem ji sledil do prvega nadstropja. Težko sem dihal. Zagledal sem dekle, ki je hodilo proti nama, ta obraz – tudi tega nisem hotel brati, kajti z umaknjeno prošnjo in neposlanim pismom bolečine je izražal minljivost. Bila je mrlič, njeno telo zadnji jesenski list, ki izgublja moč, da bi se obdržal. Sramotno nebogljena je izginjala; oči, ustnice, lica, soba in ptica na oknu, in molitev, in dih nespodobnega, vonj po kreposti, in na koncu ona cela, v rdečem. Potemtakem sem otopel,

zaslišal glas matere, glas iz cerkve, sklanjal se je nad mestom, nad njo, zaslišal sem ga, ko je starec polizal njeno upadlo ličnico, ko so njune noge v poltemi hodile proti korakom, koščene roke visele ob kosteh bokov, in v neki bolni skladnosti me je opazila. Umaknil sem pogled, ker nisem pričakoval, da je sposobna sploh kaj opaziti, in nato sta odšla mimo, brez sledi. Hodila sva dalje, hodila proti sobi, ona venomer korak pred menoj, in ves čas je ovijala drobne prstke okrog mojih, jaz pa sem se ozrl za dekletom, ki je ravnokar odkorakala mimo. Nisem je več videl, samo zavohal sem dim na pol pokajene cigarete, in ko se je tudi ta porazgubil, sem opazil razpoke na steni, luknje v njej, plesen in vlago za in pred njimi. Prišla sva do sobe, odklenila je vrata in prestopila prag zmečkanega. Zrak je bil zatohel, vroč, še zmeraj sem težko dihal, obenem občudoval njene izbrane kretnje in v raztrgani uniformi, ki jo je znala nositi, se mi je zdela lepa. V trenutku sem se spozabil, spozabil, da sem vstopil, da sem sam z njo in da jo imam ob sebi, samo zase. Na to me je nenadoma opomnil opojen vonj njene kože in bil sem zelo blizu svojih hotenj. Blizu, kako blizu? Mahoma se je obrnila. Nemo, kot pozdrav oblaka, kot poželenje teme in z njima še luna – nesmrtna sodnica času, ki je omejeval dano, sposojeno od čustev, sva dva obraza poleg dveh teles odtujeno zrla drug proti drugemu. Začel sem se potiti, kri mi je butnila v glavo in počutil sem se slabo. Opazila je, rekla pa tudi tokrat ni besede. Nisem se mogel sprostiti, pred menoj ni več sedela njena podoba, ampak moja, perverzno iztirjena, ki jo vidno zaničuje družba, ona pa, da bi se maščevala, vsiljuje svojo voljo ubogim dekletom, ki pri tem nimajo ničesar. Počasi mi je šlo že na jok, začel sem bloditi, blazneti, zato sem nehal misliti in se raje posvetil njej. Minute so nabrekli, vzkalil je moj čas, odšel sem, lebdel nad skušnjavo, nad posteljo omame in vdihoval strast v bližini te nerisane lepote. Vprašala je, če imam kake posebne želje. Najprej sem jo samo pogledal, nato pa plaho odgovoril, da ne vem in s prisrčnim nasmehom je spet rekla, da je že v redu. Nisem zagotovo vedel, kaj naj bi ta "že v redu" pomenil, in v znak sodelovanja se je nasmehnila nazaj.

Suhljato telesce je sedelo, brez vonja po mladem. Bil sem popolnoma otopel in omotičen. Na obtolčenih kolenih je pokleknila predme in s pretirano nalakiranimi nohti trgala nežnost svile. Soba se je slekla. Nisem več obstajal. Pričela je slačiti tudi mene, dovolil sem, ker me je njeno enakomerno dihanje mirilo, ona pa je pričakovala, da se bom vzburlil in po nekaj minutah sem stal gol od pasu navzdol kot vklesan, nenaravno miren, ko pa se je lotila še moje srajce, sem v zadregi stopil korak nazaj. Presenečeno me je pogledala in vprašala, zakaj ne. Odvrnil sem, da me zebe, v resnici pa mi je postajalo vse bolj vroče, nato je pogledala še bolj poneumljeno, ampak dolgo ni vztrajala. Oddahnil sem si, bilo mi je nerodno, nisem pa mogel dovoliti, da bi se dotaknila aknastih ramen in hrbta, ki sta bila videti kot gnojnica in ne kot del zdravega moškega telesa. Tudi sam sem se počutil kot bolnik z neozdravljivo boleznijo, počutil sem se ostudno, in da bi se temu elegantno izognil, sem raje rekel, da me zebe. Z blazinicami prstov sem se pričel nežno dotikati njenih temnih, mehkih las,

vratu, čvrste, drobne dojke ... Polt je imela belo. Čutil sem drugače in jo s pogledom skušal zadržati. To ni bila igra, bilo je več kot resničnost igre. En sam gib je bil dovolj in odmaknil sem se. Ni razumela. Gola je ležala v smradu in bila ljubka podoba bledega akvarela. Odklenil se je kot kroga, v katerem je magija sedela na terasi, poleg sanj. Bilo je neopisljivo. Izpolnjena v iskanju, ki ni spraševalo, sva navzoča pri skušnjavi zaplula v pogovor, pogovarjala sva se o meni, o sebi pa ni hotela govoriti. Ko me je naposled vprašala, zakaj sem jo ogovoril, če si ne želim njenega telesa, sem ji razložil, da bi jo rad naslikal. Oči so se ji otroško orosile, zaznal sem prvo čustvo, ki ni bilo odigrano, si naposled pridobil zaupanje, jaz pa sem se zaljubil, da, zaljubil in izlili sta se njena mračna, bedna duša in moja, trpljenja polna. Iz suknjiča sem vzel majhen blok in skrbno ošiljen svinčnik, ker me je opozorila, da imava še malo časa, sem se nemudoma lotil ustvarjanja. Gledal sem jo in bil srečen. Ko sem risal, nisem razmišljal o končnem izdelku, kakšen bo ali naj bi bil in ali ji bo všeč ali ne, razmišljal sem o tem, da bi jo ugrabil. Vedel sem, da je lepota, ki jo čuti do sebe, le moj čas, doživet z njenim telesom, vedel pa sem tudi, da ji je prijetno, in to me je navdajalo s ponosom. Bil sem zadovoljen in omamljen, srečen in hkrati nesrečen.

Ona, bila je po vsej sobi, ona, kot izgovor za biti jutri, pojutrišnjem, ta bolna popolnost, hrepenenje po nesojenem, po uri, ki je bila poklicana utvara v zlatem, v nekem čaščenju spolzela mimo, hitro, brez usmiljenja, še zadnjič bosa zaplesala, bosa v poltemi. Nastal je akt tujke, akt gole postave. Odtis ljubljene, tako mile nad grobim, in o Bog, slovo! Nazaj v realnost, toda kam nazaj? Odšla sva. V avtu je sedela kot umorjena. Najraje bi zavil in odpeljal v neznano, vseeno, samo čim dlje od prodanih senc, čim dlje od krutosti, ki sem jo zasledil na dekletovem telesu. Prav dolgo nisem vzdržal pritiska moreče tišine in jo z nekakšnim občutkom krivde previdno povprašal po imenu. Ravnodušno je rekla Claudia in po komaj izdavljenem odgovoru mi je bilo žal, da sem sploh kaj vprašal. Izraz je ostal resnoben, topoumen in moj, otožno zbehan. Nisem vedel, kaj naj storim. Svoboda se mi je zazdela obremenjujoča, obsodba na večno samoto, ki sem je bil sicer varen, ampak ta, ta samota je bila zame neznosna, vedel sem, da je nesmiselno še kaj reči, zato sem raje molčal. Spominjam se, odšla je brez slovesa, obrnjena od mene. Takrat sem jo videl poslednjič. Spominjam se, rekla je, da me ne bo nikoli pozabila in da se je prvič počutila kot ženska. Mislim sem, da me bo to razveselilo, pa sem se zmotil. Ko sem prišel domov, sem se razjokal.